

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องมาตรฐานสมรรถนะครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน และ 2) ตรวจสอบมาตรฐานสมรรถนะครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

การศึกษสมรรถนะครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ทรงคุณวุฒิ 25 คน จำแนกเป็น ผู้กำหนดนโยบายในการพัฒนาครู 5 คน ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ 5 คน ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ 5 คน และครูที่มีผลการปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จในการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interviews) การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง และใช้เทคนิคเดลฟายประยุกต์ (Applied Delphi) สอบถามผู้เชี่ยวชาญ 18 คน 2 รอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) มาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และข้อคำถามปลายเปิด การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการโดยผู้วิจัยเดินทางไปส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและส่งทางไปรษณีย์

การตรวจสอบมาตรฐานสมรรถนะครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ในสถานศึกษาของรัฐบาลและเอกชน ปีการศึกษา 2555 ทุกภูมิภาค จำแนกตามเขตพื้นที่และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ในสถานศึกษาของรัฐบาลและเอกชน ปีการศึกษา 2555 ทุกภูมิภาค จำแนกตามเขตพื้นที่และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างได้มาแบบหลายขั้นตอน และใช้เกณฑ์กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้จำนวน 538 คน รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามได้ 520 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.65 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) มาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐานและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อตรวจสอบมาตรฐานสมรรถนะครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้โปรแกรม AMOS ผู้วิจัยนำเสนอ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนการศึกษามาตรฐานสมรรถนะครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ พบว่า

1.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อมาตรฐานสมรรถนะครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกและใช้เทคนิคเดลฟาย พบว่า ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 22 ตัวบ่งชี้ 72 ตัวบ่งชี้ย่อย ดังนี้

1.1.1 มาตรฐานสมรรถนะครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนด้านการวิเคราะห์บริบทอาเซียนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ประกอบด้วย การแสวงหาความรู้เกี่ยวกับประวัติและโครงสร้างอาเซียน การส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรม ประเพณีอาเซียน การศึกษาวิเคราะห์ 3 เสาหลักอาเซียน และความเข้าใจทิศทางการศึกษาไทยเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

1.1.2 มาตรฐานสมรรถนะครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนด้านการสร้างความรอบรู้ทางภาษาอังกฤษเพื่อรองรับอาเซียน ประกอบด้วย ความเข้าใจธรรมชาติและองค์ประกอบของภาษาอังกฤษ การพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษ และความสามารถในการสื่อสาร

1.1.3 มาตรฐานสมรรถนะครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนด้านการออกแบบการเรียนรู้ในบริบทประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน การเลือกวิธีสอนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม การกำหนดการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม

1.1.4 มาตรฐานสมรรถนะครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนด้านการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะภาษาอังกฤษในบริบทอาเซียน ประกอบด้วย การวิเคราะห์ผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นรายบุคคล การสร้างแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ การใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาทางภาษาอังกฤษ และการมีวินัยเชิงบวกเพื่อปรับพฤติกรรมนักเรียน

1.1.5 มาตรฐานสมรรถนะครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนด้านการสร้างสื่อและใช้เทคโนโลยีส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย การออกแบบสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) กับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

1.1.6 มาตรฐานสมรรถนะครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนภาษาอังกฤษ ประกอบด้วย การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ภาษาอังกฤษ การบริหารจัดการกิจกรรมในชั้นเรียนภาษาอังกฤษ การส่งเสริมภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม

1.1.7 มาตรฐานสมรรถนะครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้สู่อาเซียน ประกอบด้วย มีความรู้ที่เกี่ยวกับเครือข่ายการเรียนรู้ และการสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาผู้เรียน

2. ผลการตรวจสอบมาตรฐานสมรรถนะครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา เพื่อรองรับประชาคมอาเซียนด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อประเมินความเหมาะสมหรือความสอดคล้อง (Assessment of Model Fit) กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานพบว่าค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบมาตรฐานสมรรถนะครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ค่าเฉลี่ย 4.28-4.65 เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า 1) ด้านการวิเคราะห์บริบทอาเซียน ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ที่มีค่าสูงสุด คือ การส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรม ประเพณีอาเซียน ด้านการสร้างความรู้ทางภาษาอังกฤษเพื่อรองรับอาเซียน ที่มีค่าสูงสุด คือ ความเข้าใจธรรมชาติและองค์ประกอบของภาษาอังกฤษ ด้านการออกแบบการเรียนรู้ในบริบทประชาคมอาเซียน ที่มีค่าสูงสุด คือ การเลือกวิธีสอนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้านการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะภาษาอังกฤษในบริบทอาเซียน ที่มีค่าสูงสุด คือ การมีวินัยเชิงบวกเพื่อปรับพฤติกรรมนักเรียน ด้านการสร้างสื่อและใช้เทคโนโลยีส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ที่มีค่าสูงสุด คือ การออกแบบสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนภาษาอังกฤษ ที่มีค่าสูงสุด คือ การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้สู่อาเซียน ที่มีค่าสูงสุด คือ มีความรู้ที่เกี่ยวกับเครือข่ายการเรียนรู้

มาตรฐานสมรรถนะครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน จากแนวคิด บริบทอาเซียน มาตรฐานวิชาชีพครู แนวคิดสมรรถนะ และจากกระบวนการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย ได้รับการยืนยันว่าสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จากการพิจารณาค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) โดยค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ .907 ซึ่งมากกว่า .90 และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ มีค่าเท่ากับ .092 ซึ่งมีค่าระหว่าง .05 - .08 แสดงว่าโมเดลมีความเหมาะสม (Bassellier, 2003) ซึ่งชี้ให้เห็นว่ามาตรฐานสมรรถนะที่พัฒนาและกระบวนการวิจัยแบบเดลฟายได้รับการยืนยันว่าสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Bassellier, 2003 อ้างถึงใน ไพรัตน์ วงษ์นาม, 2545)

จากการวิเคราะห์เพื่อหาความเที่ยงตรงลู่เข้าหรือความเที่ยงตรงเชิงเหมือน (Convergent Validity) โดยพิจารณาจากค่าความเชื่อมั่นโดยรวม (Composite Reliability) และ AVE (Average Variance Extracted) ของทุกองค์ประกอบพบว่า ค่าความเชื่อมั่นโดยรวม (Composite Reliability) CR มีค่าระหว่าง .92 ถึง .97 ซึ่งมากกว่า .70 และค่า AVE มีค่าระหว่าง .54 ถึง .74 ซึ่งมากกว่า .50 แสดงว่า มาตรฐานสมรรถนะมีความเชื่อมั่นตามโครงสร้าง (Fornell & Larcker, 1981; Hair et al., 1995; Bagozzi et al., 1991; Venkatraman, 1989) และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ระหว่าง .77 ถึง .91 ซึ่งมากกว่า .70 แสดงว่ามาตรฐานสมรรถนะมีความเที่ยงตรงแบบลู่เข้าหรือความเที่ยงตรงเชิงเหมือน (Convergent Validity) นั่นคือ ตัวแปรดัชนีทุกตัวสามารถวัดได้ตรงตามโครงสร้างจริง (Anderson & Gerbing, 1988; Armstrong & Tan, 2000; Bagozzi et al., 1991; Brady & Robertson, 2001; Fornell & Larcker, 1981)

เมื่อทำการวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant Validity) พบว่า ทุกคู่มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 นั่นคือ ทุกองค์ประกอบมีความแตกต่างกัน ซึ่งหมายถึงมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วย (Segars, 1997) สรุปได้ว่า มาตรฐานสมรรถนะครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง มีองค์ประกอบที่เหมาะสมกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

อภิปรายผล

มาตรฐานสมรรถนะครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา เพื่อรองรับประชาคมอาเซียนมีประเด็นที่ค้นพบสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

มาตรฐานสมรรถนะครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการวิเคราะห์บริบทอาเซียนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ 2) ด้านการสร้างความรู้ทางภาษาอังกฤษเพื่อรองรับอาเซียน 3) ด้านการออกแบบการเรียนรู้ในบริบทประชาคมอาเซียน 4) ด้านการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะภาษาอังกฤษในบริบทอาเซียน 5) ด้านการสร้างสื่อและใช้เทคโนโลยีส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน 6) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนภาษาอังกฤษ 7) ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้สู่อาเซียน และเมื่อนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแล้ว พบว่า มีความเหมาะสมและสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบของมาตรฐานสมรรถนะครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ทั้ง 7 องค์ประกอบ สอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัย สามารถอภิปรายผลแต่ละองค์ประกอบได้ดังนี้

1. ด้านการวิเคราะห์บริบทอาเซียนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ประกอบด้วย 4 ตัวบ่งชี้ และ 16 ตัวบ่งชี้ย่อย ได้แก่

1.1 ตัวบ่งชี้ด้านความเข้าใจทิศทางการศึกษาไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะพฤติกรรมที่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษมีความรู้ ความเข้าใจ ในด้านนโยบาย การจัดการศึกษาไทยเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ย่อยดังนี้ เตรียมเยาวชนไทย ให้ทัดเทียมและสามารถแข่งขันกับเยาวชนชาติอื่นในอาเซียนได้ จัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาการคิด ภาษาและเทคโนโลยีสารสนเทศในบริบทของประชาคมอาเซียนให้กับผู้เรียนและมีความรู้ ความสามารถ เท่าเทียม สามารถแข่งขันและแลกเปลี่ยนครูในอาเซียนได้

1.2 ตัวบ่งชี้ด้านการศึกษาวิเคราะห์ 3 เสาหลักอาเซียน ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะพฤติกรรม ที่ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในด้าน 3 เสาหลัก คือ การเมือง และความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ย่อย ดังนี้ เข้าใจและตระหนัก ถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาคมอาเซียน ปรับตัวพร้อมแข่งขันกับชาติอื่น มีความรู้ ความเข้าใจ สิทธิมนุษยชน เศรษฐกิจ การค้าในอาเซียนและติดตามข่าว กิจกรรม ข้อมูลล่าสุดของอาเซียน ทางโทรทัศน์ เว็บไซต์ หนังสือพิมพ์

1.3 ตัวบ่งชี้ด้านส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีอาเซียน ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะ พฤติกรรมที่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษมีในด้านการเสริมสร้างการเรียนรู้ วัฒนธรรม ประเพณีอาเซียน ในด้านต่าง ๆ ทั้งความรู้ ความเข้าใจและแนวทางปฏิบัติอย่างหลากหลายประกอบด้วยตัวบ่งชี้ย่อย ดังนี้ ปฏิบัติถูกต้องตามวัฒนธรรม ประเพณีของกลุ่มเจรจาหรือผู้ที่เราพูดคุยด้วยการเข้าถึงวัฒนธรรม ประเพณีของแต่ละประเทศในอาเซียน ได้แก่ อาหาร เครื่องแต่งกาย วรรณคดี เรื่องเล่า เรื่องสั้น เพลงที่ตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ เป็นเจ้าบ้านที่ดีรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและปรับตัวได้ ส่งเสริมการนำวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมในเทศกาลเฉลิมฉลองของคนแต่ละชาติในอาเซียนมาจัดทำ เป็นสาระการสอน ขอมรับและยินดีในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับคนชาติอื่นในอาเซียนและรักษา วัฒนธรรมที่ดีงามของไทยไว้

1.4 ตัวบ่งชี้ด้านแสวงหาความรู้เกี่ยวกับประวัติและโครงสร้างอาเซียน ผู้เชี่ยวชาญ ได้เสนอแนะพฤติกรรมที่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษสามารถอธิบาย ความรู้และความเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ย่อย ดังนี้ รู้และเข้าใจประวัติของแต่ละประเทศ ในอาเซียน รู้และเข้าใจประวัติการก่อตั้งประชาคมอาเซียน และรู้และเข้าใจคำขวัญสัญลักษณ์ของ ประชาคมอาเซียน

การวิเคราะห์บริบทอาเซียนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ สอดคล้องกับเป้าหมายอาเซียนที่กำหนดให้ 10 ประเทศ สมาชิกอาเซียนรวมตัวกันเป็น “ประชาคม

อาเซียน” ในปี พ.ศ. 2558 ที่ประกอบด้วย 3 เสาหลัก อันได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจ และประชาคมวัฒนธรรมอาเซียน โดยมีวิสัยทัศน์ร่วมของผู้นำอาเซียน คือ การสร้างประชาคมอาเซียนที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง มีกฎเกณฑ์กติกาสถาปัตยกรรมที่ชัดเจน และมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งในปี พ.ศ. 2551 ทั้งนี้เนื่องจากกฎบัตรอาเซียนได้มีการจัดทำกฎบัตรอาเซียนหรือธรรมนูญอาเซียน เพื่อวางกรอบทางกฎหมายและโครงสร้างองค์กรและแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียน ซึ่งครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจ 3 เสาหลักประชาคมอาเซียนว่า เป็นกระบวนการที่จะอยู่ร่วมกันแบบกลมกลืนเป็นประชาคมเดียวกัน ควรเรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีของชาติต่าง ๆ ในอาเซียนซึ่งผูกพันกันด้วยมิตรภาพและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว ที่มีความแข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น สร้างอำนาจในการต่อรองให้กับสมาชิกทั้ง 10 ประเทศ เพราะในโลกยุคโลกาภิวัตน์ไร้พรมแดนที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน ครูต้องปรับตัว ปรับกระบวนการบริหารจัดการการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการแข่งขัน เป็นความท้าทาย เป็นอุปสรรคที่ต้องปรับแก้ (กรมอาเซียน, 2546; อธิติ ดุษฎีบรรจง, 2554; สุรินทร์ พิศสุวรรณ, 2554 ข) รวมถึงการเข้าใจผลกระทบ การเตรียมตัว บุคลากรทรัพยากรมนุษย์ที่จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (สุรินทร์ พิศสุวรรณ, 2554 ข) ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2554) ได้ดำเนินการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาเซียนเพื่อเตรียมความพร้อมของครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา ประชาชน ในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

2. ด้านการสร้างความรู้ทางภาษาอังกฤษ เพื่อรองรับอาเซียน ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัดหลัก และ 11 ตัวชี้วัดย่อย ได้แก่

2.1 ตัวชี้วัดด้านความเข้าใจธรรมชาติและองค์ประกอบภาษาอังกฤษ ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะพฤติกรรมที่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษนำความรู้เกี่ยวกับ กฎเกณฑ์ หลักการ ระบบ ส่วนประกอบ หน้าที่และวัฒนธรรมของภาษามาใช้พัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย ดังนี้ มีความรู้ความเข้าใจคำศัพท์ภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจระบบเสียงภาษาอังกฤษ มีความรู้ความเข้าใจโครงสร้างทางไวยากรณ์ภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจหน้าที่ทางภาษาในขอบข่ายระดับมัธยมศึกษาและมีความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

2.2 ตัวชี้วัดด้านการพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษ ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะพฤติกรรมที่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษเพิ่มขีดความสามารถทางภาษาอังกฤษของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การส่งเสริมประสบการณ์ทางภาษาให้กับครูและการจัดกิจกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อยดังนี้ พยายามใช้ภาษาอังกฤษเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต มีทักษะความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้เหมาะสมกับสถานการณ์ มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อแสวงหาความรู้

2.3 ตัวชี้วัดด้านการพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษ ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะพฤติกรรมที่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย ดังนี้ ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารตามสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ถูกต้องตรงประเด็นและใช้ภาษาอังกฤษในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

การสร้างความรู้ทางภาษาอังกฤษเพื่อรองรับอาเซียนสอดคล้องกับแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญ และกฎบัตรอาเซียนข้อ 34 ซึ่งบัญญัติว่า “The working language of ASEAN shall be English” ภาษาที่ใช้ในการทำงานของอาเซียนคือภาษาอังกฤษ ซึ่งหมายความว่าประชาชนพลเมืองใน 10 ประเทศอาเซียนจะต้องใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสารกันมากขึ้น นอกเหนือจากภาษาประจำชาติหรือภาษาประจำถิ่นของแต่ละชาติแต่ละชุมชน ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาสำคัญของโลก ปัจจุบันคือภาษานานาชาติเป็นภาษาที่มนุษย์ในโลกใช้ติดต่อสื่อสารระหว่างกันเป็นหลัก (สมเกียรติ อ่อนวิมล, 2554) ในด้านภาษาอังกฤษ ต้องเร่งพัฒนาการใช้ภาษาสื่อสารในระดับที่สามารถเจรจา หรือโน้มน้าวได้ (สุรินทร์ พิศสุวรรณ, 2554 ก) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ต้องจบเอกภาษาอังกฤษและมีความรู้ความเข้าใจความรู้พื้นฐานและเนื้อหาภาษาอังกฤษ ในด้านต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นขั้นพื้นฐานของการจัดการเรียนการสอนและการสร้างความรอบรู้ทางภาษาอังกฤษ ดังที่กาญจนา ปราบพาล (2532) กล่าวว่าครูสอนภาษาอังกฤษจำเป็นต้องพัฒนาตนเองตลอดเวลา เพื่อให้มีความรู้ที่เป็นปัจจุบัน มีทักษะสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนมีความเข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ภาษา เนื้อหาที่จะนำมาสอน วิธีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับ รูปทอง กว้างสวัสดิ์ (2549) กล่าวว่าภาษาเป็นเครื่องมือในการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม นอกจากจะรู้และเข้าใจโครงสร้างภาษาแล้ว ครูผู้สอนภาษาอังกฤษยังต้องสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์และสถานการณ์อีกด้วย เราต้องเร่งพัฒนาการใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในระดับที่สามารถเจรจาหรือโน้มน้าวได้ เนื่องจากในประเทศอาเซียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ใช้แลกเปลี่ยน เป็นภาษาทางการอาเซียน (กรมอาเซียน, 2546; สุรินทร์ พิศสุวรรณ, 2554 ก) สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนามาตรฐานและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์การวิจัย 2 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน และ 2) เพื่อพัฒนามาตรฐานและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน การดำเนินงานวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนหลัก คือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน แบ่งวิธีการศึกษาออกเป็น 2 วิธี ได้แก่ 1) การสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากสถานศึกษา

นำร่องในโครงการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน กลุ่มตัวอย่าง คือ สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ ที่เป็นโรงเรียนนำร่องเข้าร่วมในโครงการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน จำนวน 3 กลุ่ม รวมจำนวนทั้งสิ้น 82 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน ใช้สอบถามผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ลักษณะของเครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด เลือกตอบ มาตราประมาณค่า และข้อคำถามปลายเปิด ค่าความเที่ยงของเครื่องมือวิจัยมีค่าเท่ากับ 0.789 ผลการวิจัย ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติของมาตรฐานในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า มาตรฐานส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามมิติความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ พบว่า ยุทธศาสตร์ฯ ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมากและมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีจำนวน 3 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสู่ความเป็นอาเซียน ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถทางด้านภาษาและเจตคติในการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน แก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา และยุทธศาสตร์ที่ 3 บริหารจัดการ โดยใช้เครือข่ายและยุทธศาสตร์ฯ ที่มีความเหมาะสมในระดับปานกลางและมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง มีจำนวน 1 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมและพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี

3. ด้านการออกแบบการเรียนรู้ในบริบทประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัดหลัก และ 9 ตัวชี้วัดย่อย ได้แก่

3.1 ตัวชี้วัดด้านการพัฒนาหลักสูตรเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะพฤติกรรมที่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษควรมีด้านการปรับหลักสูตร ให้อาเซียนเป็นหน่วยการเรียนรู้ในการพัฒนาผู้เรียน การเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมอาเซียนที่สำคัญประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย ดังนี้ ระบบโครงสร้าง ระบบเสียงที่เป็นพื้นฐานของภาษาเพื่อนบ้าน จัดหลักสูตรเกี่ยวกับอาเซียนให้เข้ากับบริบทนักเรียน และกำหนดให้อาเซียน (ASEAN) เป็นหน่วยการเรียนรู้ในโครงสร้างหลักสูตร

3.2 ตัวชี้วัดด้านการเลือกวิธีสอนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะพฤติกรรมที่ครูผู้สอนภาษาอังกฤษควรมี ด้านความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร เนื้อหาการเรียนรู้ มีความรู้ความเข้าใจเทคนิควิธีการสอนภาษาอังกฤษที่หลากหลายเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียน ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อยดังนี้ มีความรู้และเข้าใจวิธีสอนภาษาอังกฤษที่หลากหลาย สามารถจัดกิจกรรมการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เข้าใจแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การเชื่อมโยงการเรียนรู้ประชาคมอาเซียนกับการพัฒนาทักษะทางภาษา และมีความตระหนักและสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่สอง

3.3 ตัวชี้วัดด้านการกำหนดการจัดและประเมินผลที่เหมาะสม ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะพฤติกรรมของครูผู้สอนภาษาอังกฤษด้านความสามารถสร้างเครื่องมือ ใช้เครื่องมือตลอดจนวิธีการกระบวนการจัดและประเมินผลที่หลากหลายเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย ดังนี้ ประเมินเจตคติต่อประชาคมอาเซียนของผู้เรียนและประเมินการเรียนรู้ภาษาอังกฤษจากสภาพจริง

การออกแบบการเรียนรู้ในบริบทประชาคมอาเซียนสอดคล้องกับแนวคิดที่กล่าวว่า หลักสูตรภาษาอังกฤษทุกหลักสูตรในปัจจุบันเป็นหลักสูตรผสมผสานระหว่างแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และแนวคิดการจัดการการเรียนรู้แบบใหม่ ๆ ซึ่งหลักสูตรภาษาอังกฤษประกอบด้วย 3 ประการคือ จะสอนอะไร หมายถึงจุดประสงค์และเนื้อหาของหลักสูตร จะสอนอย่างไร หมายถึงกระบวนการเรียนการสอน และจะประเมินผลอย่างไร หมายถึง การทดสอบและการประเมินผล (อรุณี วิริยะจิตรรา, 2555) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษามีความเห็นว่าการพัฒนาหลักสูตร เป็นเสมือนการปรับกระบวนการทัศน์ ปรับแนวทางที่เป็นเป้าหมายหลักซึ่งจะรวมถึง เนื้อหา จุดประสงค์ แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เทคนิควิธีการ สื่อการสอน จนถึง การประเมินการเรียนรู้ นอกจากนี้การสอนภาษาประกอบด้วย แนวคิด วิธีสอน และกลวิธีการสอน หรือเทคนิคการสอน (Anthony, 1972) ซึ่งสอดคล้องกับเสียม ไตรรัตน์ (2551) ที่กล่าวไว้ว่าปัจจุบันให้ความสำคัญมากในด้านศักยภาพการใช้ภาษาอังกฤษและเทคนิคการสอนของครูกับความสำเร็จทางภาษาของผู้เรียน ซึ่งสาระการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้ 1) ภาษาเพื่อการสื่อสาร 2) ภาษาและวัฒนธรรม 3) ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น 4) ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก ทั้งนี้เนื่องจากการมัธยมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่จะเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตจึงต้องมีการวางแผนอย่างมีหลักการเพื่อปลูกฝังเยาวชนให้มีลักษณะและคุณสมบัติตามที่สังคมและประเทศชาติต้องการ ให้ได้รับการพัฒนาทั้งสติ ปัญญา ความสามารถ และร่างกาย อีกทั้งมีเจตคติในการประกอบอาชีพตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจและเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต

4. ด้านการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะภาษาอังกฤษในบริบทอาเซียน ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัดหลัก และ 12 ตัวชี้วัดย่อย ได้แก่

4.1 ตัวชี้วัดด้านการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะพฤติกรรมของผู้สอนภาษาอังกฤษ ที่สามารถสร้างเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยกิจกรรมในการเรียนภาษาอังกฤษต่าง ๆ ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย ได้แก่ กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ใช้สื่อเทคโนโลยีกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการหาข้อมูลของประชาคมอาเซียนและการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

4.2 ตัวชี้วัดด้านการวิเคราะห์ผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นรายบุคคล ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะพฤติกรรมของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในด้านการรู้จักผู้เรียนทุกคน และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำแนกตามความแตกต่างของผู้เรียนทางด้านภาษาอังกฤษเป็นรายบุคคล ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย ดังนี้ เข้าใจความสามารถ ความแตกต่างระหว่างบุคคลทางด้านภาษาอังกฤษและส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความสามารถตามความถนัดและความต้องการทางด้านภาษาอังกฤษ

4.3 ตัวชี้วัดด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาทางด้านภาษาอังกฤษ ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะพฤติกรรมของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ในการนำแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลายมาพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย ดังนี้ ใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับอุปกรณ์ สิ่งประดิษฐ์ที่ใช้ในการดำรงชีวิต ใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาเกี่ยวกับโบราณสถาน โบราณวัตถุ และใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาเกี่ยวกับอาหาร

4.4 ตัวชี้วัดด้านวินัยเชิงบวกเพื่อปรับพฤติกรรมนักเรียน ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะพฤติกรรมของครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่มุ่งมั่นตั้งใจ จัดประสบการณ์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีคุณค่าประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย ดังนี้ ผู้สอนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างการสร้างวินัยเชิงบวกที่ดีให้กับนักเรียน มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ 4 ด้าน คือ คุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะทางการคิดและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและปลูกฝังความเป็นไทย เอกลักษณ์วัฒนธรรมไทยและวิถีความเป็นประชาธิปไตยให้กับผู้เรียน

การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะภาษาอังกฤษในบริบทอาเซียนสอดคล้องกับแนวคิดที่กล่าวว่าในการเรียนการสอนภาษาที่มีประสิทธิภาพ ต้องจัดกิจกรรมเนื้อหาและวิธีการที่น่าสนใจ เหมาะสมกับวัยและความถนัดของผู้เรียน (อรุณี วิริยะจิตรา, 2555) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เล็งเห็นความจำเป็นและความสำคัญของการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ เนื่องจากภาษาอังกฤษไม่ใช่ภาษาประจำชาติ แต่เมื่อเปิดประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ภาษาอังกฤษจะเป็นภาษาทางการในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน หากครูมีวิธีการ หรือเทคนิคในการสร้างแรงจูงใจผู้เรียนก็จะชอบเรียนภาษาอังกฤษ และพยายามที่จะฝึกฝนตนเองให้มีทักษะในด้านต่าง ๆ ตามความถนัดความสนใจของผู้เรียน ในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูเป็นผู้มีบทบาทในฐานะผู้จัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน ครูควรวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อจัดกลุ่มการเรียนรู้ตามความรู้ ความสามารถ กำหนดเรื่อง เนื้อหาสาระในการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ช่วยทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นผลคาดหวังที่ต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ชัดเจน ทำให้การจัดทำหลักสูตรในระดับสถานศึกษามีคุณภาพและมีความเป็นเอกภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้เกิดความชัดเจนเรื่องการวัดและประเมินผล

การเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) นอกจากนี้ครูผู้สอนต้องเตรียมแหล่งเรียนรู้และกระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ คอยสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน เพื่อปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้เหมาะสม และให้การเสริมแรงเพื่อปรับพฤติกรรมผู้เรียน ให้มีความรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าครูต้องมีมาตรฐานวิชาชีพ 3 มาตรฐาน ได้แก่ 1) มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ 2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน 3) มาตรฐานการปฏิบัติตน เป็นครูผู้มีความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ให้เหมาะสมกับตำแหน่ง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

5. ด้านการสร้างสื่อและใช้เทคโนโลยีส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัดหลัก และ 10 ตัวชี้วัดย่อย ได้แก่

5.1 ตัวชี้วัดด้านการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะพฤติกรรมของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย ดังนี้ ให้นักเรียนรู้จัก แหล่ง Website ที่รวบรวมสื่อ แหล่งเรียนรู้ภาษาอังกฤษ จัดทำเฟซบุ๊ก (Facebook) เพื่อการศึกษา ภาษาอังกฤษในบริบทอาเซียนและมอบหมายงานการบ้านผ่านอีเมล

5.2 ตัวชี้วัดด้านการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะพฤติกรรมของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในด้านความรู้ความสามารถ ในการใช้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย ดังนี้ เรียนรู้ เข้าถึง ปรับตัวและยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ประเมินแบบเรียนสำเร็จรูป (Software) ที่มีอยู่ในตลาด แล้วนำมาช่วยสอนภาษาอังกฤษ สามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการสื่อสาร การพัฒนาบทเรียน และจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและการแสวงหาแหล่งข้อมูลการเรียนรู้ภาษาอังกฤษจากเว็บไซต์ อินเทอร์เน็ต

5.3 ตัวชี้วัดด้านการออกแบบสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะ พฤติกรรมของครูผู้สอนภาษาอังกฤษด้านความสามารถออกแบบและผลิตสื่อการเรียนการสอน ได้สอดคล้องกับบทเรียนส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียน ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย ดังนี้ เชิญชาวต่างชาติในประชาคมอาเซียนมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักเรียน ผลิตสื่อการเรียนการสอน ที่เอื้อต่อการเรียนรู้บริบทของประชาคมอาเซียน และนำสื่อจากเว็บไซต์ อินเทอร์เน็ต มาใช้ประกอบการ สอนภาษาอังกฤษ

การสร้างสื่อและใช้เทคโนโลยีส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อรองรับประชาคม อาเซียน เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา กลไกขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนในการนำอาเซียนบรรลุวิสัยทัศน์ 2020 ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนามนุษย์ โดยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงโอกาสในการพัฒนา

ด้านต่าง ๆ เช่น การศึกษา การเรียนรู้ตลอดชีวิต การฝึกอบรม นวัตกรรม รวมถึงการเข้าถึงเทคโนโลยี การเสริมสร้างขีดความสามารถและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) สอดคล้องกับแนวคิดที่ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาให้ความสนใจสื่อเทคโนโลยี ส่งเสริมการเรียนรู้และเป็นผู้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ปรับตัว และเรียนรู้ตลอดชีวิตให้ความสำคัญกับการนำเสนอนวัตกรรมใหม่ ๆ เทคโนโลยีสารสนเทศผ่านเครือข่าย อินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ช่วยสอน มัลติมีเดียคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เข้าบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสอนที่หลากหลายทำให้การสอนภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล (บำรุง ไตรรัตน์, 2547; ศิริรัตน์ บุญเขียน, 2552; บุญเลิศ วงศ์พรม, 2543) ซึ่งสอดคล้องกับ วิเชียร สุนิชธรรม (2555) ที่กล่าวว่า การประยุกต์ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ออกแบบมาให้เนื้อหาทางภาษา ที่สมบูรณ์อยู่ในตัวและใช้เพื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งมีความทันสมัยและตอบสนองความต้องการการเรียนการสอนภาษาในยุคปัจจุบัน บทบาทของคอมพิวเตอร์จึงได้เปลี่ยนเป็นเครื่องมือ ที่มนุษย์ใช้ในการแสวงหาโอกาสในการโต้ตอบหรือมีปฏิสัมพันธ์ทางภาษากับบุคคลอื่น ๆ และ อินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทสำคัญในวิถีชีวิตของมนุษย์ การเรียนการสอนภาษาจึงพัฒนาไม่หยุดนิ่ง มีอินเทอร์เน็ตเข้ามาเป็นสื่อกลางเป็นเครื่องมือถ่ายทอดบทเรียนและการติดต่อสื่อสารกัน ส่วน เรืองฤดี นรนนท์ (2534) กล่าวว่า นำ E-mail เข้ามาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เป็นการใช้ สื่อการสอน โดยเน้นภาษาเพื่อการสื่อสารให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ การอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษและเรียนรู้ วัฒนธรรม และยังสอดคล้องกับ ไคเม็ต (Kiyemet, 2010) แห่งมหาวิทยาลัย Anadolu ในตุรกีได้ทำการ ศึกษาสมรรถนะของครูโดยมีจุดประสงค์ของหัวข้อวิจัยนี้เพื่ออภิปรายและให้ความชัดเจนของ ขอบข่ายทั่วไปของสมรรถนะของครู ซึ่งได้ถูกอธิบายไว้เป็น 9 มิติ ได้แก่ สมรรถนะด้านการปฏิบัติ (Field Competencies) สมรรถนะด้านวิจัย (Research Competencies) สมรรถนะด้านหลักสูตร (Curriculum Competencie) สมรรถนะด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning Competencies) สมรรถนะด้านสังคม-วัฒนธรรม (Social-cultural Competencies) สมรรถนะด้านอารมณ์ (Emotional Competencies) สมรรถนะด้านการสื่อสาร (Communication Competencies) สมรรถนะด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technologies Competencies: ICT) สมรรถนะด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Competencies) สมรรถนะของครูมีผลต่อคุณค่า พฤติกรรม การสื่อสาร เป้าหมายและวิธีการปฏิบัติในโรงเรียนของครู และยังส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพและ หลักสูตรการเรียน ดังนั้นการอภิปรายในเรื่องของสมรรถนะของครู จะช่วยปรับปรุงกระบวนการสอน ในโรงเรียน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ

6. ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนภาษาอังกฤษ ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ และ 8 ตัวบ่งชี้ย่อย ได้แก่

6.1 ตัวชี้วัดด้านการบริหารจัดการกิจกรรมในชั้นเรียนภาษาอังกฤษ ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะพฤติกรรมของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในการจัดกิจกรรมภาษาอังกฤษในชั้นเรียนในลักษณะต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย ดังนี้ จัดกิจกรรมแข่งขันการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาต่างชาติดังต่าง ๆ ในอาเซียนและจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมของชาติต่าง ๆ ในอาเซียนเป็นประจำ

6.2 ตัวชี้วัดด้านการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะพฤติกรรมของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการสร้างบรรยากาศกระตุ้นการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย ดังนี้ ส่งเสริมการสื่อสาร ฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาของชาติต่าง ๆ ในอาเซียน สร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมทางการเรียนเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและสร้างบรรยากาศในการเรียนภาษาอังกฤษในชั้นเรียนที่เกี่ยวกับบริบทของอาเซียน โดยการร่วมมือกันระหว่างครูกับนักเรียน

6.3 ตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมภาวะผู้นำและทำงานเป็นทีม ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะพฤติกรรมของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในด้านการเสริมสร้างการเรียนรู้แบบร่วมมือในการทำงานเป็นทีม ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ผู้นำและผู้ตามที่ดีในการเรียนภาษาอังกฤษ ประกอบด้วย ตัวชี้วัดย่อย ดังนี้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนผลัดกันเป็นผู้นำหรือผู้ตามได้เหมาะสมตามบทบาท และส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีม กำหนดบทบาทที่ชัดเจนของสมาชิกกลุ่มและความสามารถ

การบริหารจัดการชั้นเรียนภาษาอังกฤษสอดคล้องกับแนวคิดที่กล่าวว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ได้คิด ได้ทำกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ครูต้องบริหารจัดการชั้นเรียนรวมถึงสร้างบรรยากาศที่กระตุ้นส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ดำเนินการทำให้บทเรียนน่าสนใจอย่างต่อเนื่อง จัดกิจกรรมเรียนรู้แบบรายบุคคล แบบคู่ แบบกลุ่ม ฝึกให้ผู้เรียนใช้ภาษาในการสื่อสารรูปแบบต่าง ๆ (ศศิธร ชันดิธรางกุล, 2551; Brophy, 1996; อรุณี วิริยะจิตรา, 2555) สอดคล้องกับแนวคิดที่ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนภาษาอังกฤษ ที่สามารถทำได้หลายวิธีตามแนวทางการจัดกิจกรรม วิธีสอนรูปแบบต่าง ๆ ทำอย่างไรจึงจะได้ผลดี ซึ่งครูผู้สอนต้องให้ข้อมูลทางภาษา จัดหากิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับเนื้อหาการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้ง่าย และครูผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษา โดยเน้นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสาร ให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษให้มากที่สุดด้วยการจัดกิจกรรมการสื่อสารแบบต่าง ๆ ในชั้นเรียนทั้งการฟัง พูด อ่าน เขียน (Richard, 1988; Larsen-Freeman, 2000; บำรุง ไตรรัตน์, 2547)

นอกจากนี้เฟสเตอร์ และคริสเตนเซน (Fester & Christensen, 1992 อ้างถึงใน เสี่ยม โตรัตน์, 2551) กล่าวว่า ครูผู้สอนภาษาอังกฤษต้องมีความรับผิดชอบเพื่อให้ผลการสอนมีประสิทธิภาพสูง ครูผู้สอนภาษาอังกฤษต้องพัฒนาตนเพื่อการพัฒนาเป็นครูมืออาชีพ บทบาทของครูจะต้องมีหน้าที่มากกว่าการสอน ครูต้องมีบทบาทมากมาย ครูผู้สอนภาษาอังกฤษต้องมีบทบาทเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูภาษาอังกฤษ โดยผู้สอนจะต้องมีความสามารถในการจัดการสอน และต้องสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เป็นการใช้ภาษาเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ศาสตร์อื่น ๆ มีการบูรณาการความรู้ภาษากับสาระวิชาอื่น ๆ นำไปใช้ประโยชน์ได้ตรงในโลกปัจจุบัน ครูมีแรงจูงใจภายในที่ต้องการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอาชีพ ครูต้องได้รับการสนับสนุน เป็นครูสอนภาษาอังกฤษที่ทันต่อเหตุการณ์ ครูอาจจะนำเสนอแนวคิดเทคนิคใหม่ ๆ การเตรียมครูเป็นสิ่งสำคัญต่อคุณภาพการสอนภาษาอังกฤษ ครูต้องเพิ่มประสิทธิภาพการสอน มีขวัญกำลังใจดี และพอใจในงานที่ทำ สภาพการสอนต้องเปลี่ยนแปลงตามความต้องการในการสื่อสารของผู้เรียน ครูและผู้เรียนต้องเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้ทำงานร่วมกัน ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการกิจกรรมในชั้นเรียน

7. ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้สู่อาเซียน ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัดหลัก และ 6 ตัวชี้วัดย่อย ได้แก่

7.1 ตัวชี้วัดด้านการสร้างเครือข่าย เพื่อพัฒนาผู้เรียน ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะพฤติกรรมของครูผู้สอนภาษาอังกฤษด้านการติดต่อ สื่อสาร แลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสาร บทเรียนและประสบการณ์ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย ดังนี้ ครูผู้สอนสามารถสร้างเครือข่ายสื่อสารกับสมาชิกอาเซียนและชาติอื่น ๆ และพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถสร้างเครือข่ายสื่อสารกับสมาชิกอาเซียน

7.2 ตัวชี้วัดด้านมีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะพฤติกรรมของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ด้านการมีความรู้แหล่งเครือข่ายต่าง ๆ ที่มีอยู่ การเข้าถึงและการใช้เครือข่ายการเรียนรู้ ประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย ดังนี้ การให้ความรู้เรื่องมารยาทในการใช้เครือข่าย การให้ความรู้เรื่องการจัดการความรู้และการใช้ข้อมูลสารสนเทศ มีความรู้เรื่องระบบเครือข่าย Internet ต่าง ๆ และมีความรู้เรื่องพระราชบัญญัติเทคโนโลยี การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้สู่อาเซียน สอดคล้องกับแนวคิดที่กล่าวว่า ลักษณะครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่ดี จะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะ 4 ประการ ดังนี้ มีความรู้ด้านเทคนิคต่าง ๆ มีทักษะการสอน มีทักษะด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และมีคุณสมบัติเฉพาะตน ครูต้องรู้และตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล วัฒนธรรม ประเพณี มีความสุขที่เข้าสังคมกับผู้อื่น มีความกระตือรือร้น รู้สึกรอคอยในการพบปะผู้อื่น หาโอกาสที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเทคนิคการสอนกับเพื่อนร่วมงานและเพื่อนร่วมอาชีพ (เสี่ยม โตรัตน์,

2551) นอกจากนี้ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาเห็นประโยชน์ของการเปิดโอกาสให้บุคคลและองค์กรครูสามารถติดต่อสัมพันธ์กับคนหรือองค์กรในสาขาเดียวกัน หรือต่างสาขา เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร บทเรียน ประสบการณ์กับบุคคลหรือองค์กรที่อยู่นอกหน่วยงานของตน โดยบุคคลที่มีความถนัดในด้านต่าง ๆ มีการจัดรูปแบบที่เป็นกลไกขับเคลื่อนเชื่อมโยงกิจกรรมร่วมกัน ให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน ด้วยความสมัครใจ เพื่ออำนวยความสะดวกและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้สมาชิกในเครือข่าย เชื่อมโยง ประสานงาน ประสานสัมพันธ์แหล่งความรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2542; กรมการพัฒนาชุมชน, 2547) เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของครูผู้สอนภาษาอังกฤษและการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ ในปัจจุบันนิยมใช้เครือข่ายผ่านอินเทอร์เน็ตที่อำนวยความสะดวกรวดเร็ว สอดคล้องกับ สนธิยา พลศรี (2550) ที่กล่าวว่า เครือข่ายการเรียนรู้เป็นความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลกับบุคคล กลุ่มกับกลุ่ม องค์กรกับองค์กร องค์กรกับชุมชนอื่น ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ทรัพยากรสนับสนุน ส่งเสริม และร่วมกันดำเนินกิจกรรมของสมาชิก ให้ประสบความสำเร็จต่อเนื่อง บนพื้นฐานของความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกันด้วยความเป็นมิตรเอื้ออาทรต่อกัน ซึ่งกระบวนการเรียนรู้มี 2 ลักษณะ คือ การเรียนรู้ในมิติวัฒนธรรม จากประสบการณ์ชีวิต และการเรียนรู้จากภายนอก เช่น จากนักวิชาการ ซึ่งเครือข่ายการเรียนรู้สัมพันธ์กับเครือข่ายสังคมทำให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ และแม้ข่าย ส่วนองค์กรประกอบการเรียนรู้ประกอบด้วยความรู้หรือองค์ความรู้ และกระบวนการเรียนรู้ (ชยันต์ วรรณะภูติ, 2542) ปัจจุบันมีการนำเครือข่ายการเรียนรู้มาใช้ในการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้แสวงหา ค้นคว้าข้อมูลด้วยตนเองจากแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ผ่านเทคโนโลยี ผ่านเครือข่าย โดยเฉพาะระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โดยครูเป็นผู้ชี้แนะให้คำปรึกษาแนะแนวทางในการศึกษาค้นคว้า

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยชี้ว่า องค์กรประกอบมีความตรงเชิงโครงสร้าง ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ควรนำมาตรฐานสมรรถนะและตัวชี้วัดไปกำหนดเป็นนโยบายบริหารจัดการคุณภาพครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนในสังกัด

1.2 กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ควรนำผลการวิจัยไปประยุกต์ในการพัฒนาครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาทั่วประเทศ

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า มาตรฐานสมรรถนะครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การบริหารจัดการชั้นเรียนภาษาอังกฤษ การสร้างความรอบรู้ทางภาษาอังกฤษเพื่อรองรับอาเซียน การวิเคราะห์บริบทอาเซียนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ การสร้างสื่อและใช้เทคโนโลยีส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้สู่อาเซียน การออกแบบการเรียนรู้ในบริบทประชาคมอาเซียนและการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะภาษาอังกฤษในบริบทอาเซียน ดังนั้น การพัฒนาครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ควรดำเนินการให้ครบทุกองค์ประกอบตามผลการวิจัยนี้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิเคราะห์พบว่าค่าเฉลี่ยของสมรรถนะมีค่าความเหมาะสมระดับมากถึงมากที่สุด จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. เปรียบเทียบสมรรถนะของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษา กับมาตรฐานสมรรถนะที่ได้จากผลการวิจัย เพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาสมรรถนะให้สามารถรองรับอาเซียนได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2. ควรมีการทำการวิจัยเชิงประเมินผลการพัฒนามาตรฐานสมรรถนะของครูกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่เกิดจากครูที่ได้รับการพัฒนามาตรฐานวิทยฐานะแล้ว